

Can & Can't (Olanak - Kapasite - Yetenek - Yeterlilik - İzin Bildirme)

Can; dilimize - bilir, bılır, -ebilmek gibi eklerle çevirebileceğimiz bir (**modal**) **özel yardımcı fiildir**. Özne bir eylemi kolayca yapıyorsa - zorlanmıyorsa -, kapasitesi bu eylem için yeterli ise **can** cümlede yer alır. **Ben, futbol oynayabilirim. Annem çok güzel yemek pişirebilir. Uzun boylu çocuk tavana dokunabilir. Kedi, ağaca tırmanabilir**, gibi örnekler öznenin yeterliliğini - kapasitesinin belirtilen eylem için uygun olduğunu - bize gösterir. **Can**; bütün öznelerle kullanılabilir. Fiil yalın haldedir; sonuna ek veya takı almaz. Örnekleri inceleyiniz.

A barber **can** cut your hair.

A Science teacher **can** do experiments in the lab.

Cheetahs **can** run very fast.

Frogs **can** live under water.

My mother **can** prepare dinner.

We **can** walk to school every day.

Her brother **can** make some sandwiches.

An actor **can** perform a play at the theatre.

She **can** make a cake with strawberries.

Brigitte **can** speak French very well.

Harun **can** play basketball and football very well.

Polar bears **can** live only in the North Pole.

I **can** swim a long distance.

Donkeys **can** carry people.

I **can** do my homework every day.

You **can** speak five languages fluently.

We **can** run 100 metres in twenty seconds.

Your elder sister **can** wash the dishes.

You are a clever boy. You **can** learn Spanish easily.

A microwave **can** make some popcorn.

I am a professional musician. I **can** play the drums very well.

A computer **can** store information.

I am hungry now. I **can** order my meal.

His mother **can** bake some delicious cookies.

(Berber, (senin) saçını kesebilir.)

(Bilim öğretmeni, laboratuvarında deneyler yapabilir.)

(Çitalar, çok hızlı koşabilir.)

(Fareler, su altında yaşayabilir.)

(Annem, akşam yemeğini hazırlayabilir.)

(Biz, her gün yürüyerek okula gidebiliriz.)

((Onun) Erkek kardeşi, birkaç sandviç hazırlayabilir.)

(Aktör, tiyatrodaki bir oyunu oynayabilir.)

(O, çilekli pasta yapabilir.)

(Brigitte, çok iyi Fransızca konuşabilir.)

(Harun, çok iyi basketbol ve futbol oynayabilir.)

(Kutup ayıları, yalnızca Kuzey Kutbu'nda yaşayabilir.)

(Ben, uzun mesafe yüzebilirim.)

(Eşekler, insanları taşıyabilir.)

(Ben, her gün ödevimi yapabiliyorum.)

(Sen, akıcı bir şekilde beş dili konuşabilirsin.)

(Biz, yüz metreyi yirmi saniyede koşabiliriz.)

(Ablan, bulaşıkları yıkayabilir.)

(Sen, zeki bir çocuksun. İspanyolca'yı kolayca öğrenebilirsin.)

(Mikrodalga fırın, biraz mısır patlatabilir.)

(Ben, profesyonel müzisyenim. Ben, davulları çok iyi çalabilirim.)

(Bilgisayar, bilgi depolayabilir.)

(Ben, şimdi açım. Yemeğimi sipariş edebilirim.)

(Annesi, birkaç lezzetli kurabiye pişirebilir.)

Can; izin verme veya izin isteme yapılarında da kullanılır. Örnekleri inceleyiniz.

The students **can** play football at weekends.

You **can** get up early on weekdays.

The weather is very hot today. You **can** wear your thin cloths.

You **can** water the flowers every day.

The weather is snowy now. They **can** make a snowman.

Suna looks tired. She **can** have a rest.

You **can** go to school by school bus.

Sue **can** meet her friends at weekends.

Can you help me with doing my homework?

Can I use your computer?

(Öğrenciler, hafta sonlarında futbol oynayabilir.)

(Haftaiçi günlerde erken kalkabilirsin.)

(Bugün hava çok sıcak. Sen, ince giysilerini giyebilirsin.)

(Sen, her gün çiçekleri sulayabilirsin.)

(Şimdi hava karlı (kar yağışlı). Onlar, bir kardan adam yapabilirler.)

(Suna, yorgun görünüyor. O, dinlenebilir.)

(Sen, servis otobüsü ile okula gidebilirsin.)

(Sue, hafta sonlarında arkadaşlarıyla görüşebilir.)

(Ödevimi yaparken bana yardım edebilir misin?)

(Ben, senin bilgisayarını kullanabilir miyim?)

Can I have a cup of coffee?	(Ben, bir fincan kahve alabilir miyim?)
Can we have the bills, please?	(Lütfen, biz hesabı alabilir miyiz?)
Can I pay by credit card, please?	(Lütfen, ben kredi kartı ile ödeyebilir miyim?)
Can I have this chocolate cake, please?	(Lütfen, bu çikolatalı keki alabilir miyim?)

Cümle **can** ile başlıyorsa, soru durumundadır. Bu yapıda, öznenin eylemi yapabilme kapasitesi öğrenilir. Eylem yapılabilirse **Yes**, yapılamıyorsa **No** ile cevaba başlanır.

Can you do your homework by yourself?	(Sen, ödevini kendi kendine yapabilir misin?)
Can you look after a cheetah?	(Sen, bir çitaya bakabilir misin?)
Can you speak five languages?	(Sen, beş dil konuşabilir misin?)
Can you have a healthy diet?	(Sen, sağlıklı bir perhiz yapabilir misin?)
Can you play any computer games?	(Sen, hiç bilgisayar oyunları oynayabilir misin?)
Can he sing some songs in Spanish?	(O, bazı şarkıları İspanyolca söyleyebilir mi?)
Can bees fly?	(Arılar, uçabilir mi?)
Can your mother make any cheese sandwiches?	(Annen, peynirli sandviç hazırlayabilir mi?)
Can you get up early on school days?	(Sen, okul günlerinde erken kalkabilir misin?)
Can frogs live under water?	(Kurbağalar, su altında yaşayabilir mi?)

Can't (can + not); öznenin eylemi yapma yeteneğine veya gücüne sahip olmadığını anlatır.

Sheep and cows can't eat meat.	(Koyunlar ve sığırlar, et yemez.)
I am a fat boy. I can't eat fast food.	(Ben, şişman bir çocuğum. Ben, hazır yiyecekler yemem.)
I am a nervous man. I can't watch the news on TV in the evenings.	(Ben, sinirli bir adamım. Akşamları televizyonda haberleri izlemem.)
Liza is a student. She can't help her mother at home.	(Liza, öğrenci. O, evde annesine yardım edemez.)
Lions can't eat vegetables.	(Aslanlar, sebze yemez.)
The weather is very hot today. You can't wear your thick clothes.	(Bugün, hava çok sıcak. Sen, kalın giysilerini giymezsin.)
A Music teacher can't train the school football team.	(Bir müzik öğretmeni, okul futbol takımını çalıştıramaz.)
I am ten years old. I can't drive a car.	(Ben, on yaşındayım. Bir otomobil kullanamam.)
Babies can't swim in the pool.	(Bebekler, havuzda yüzemez.)
Camels can't live in Antarctica.	(Develer, Antarktika'da yaşayamaz.)
A washing machine can't wash the dishes.	(Çamaşır makinası, bulaşık yıkamaz.)
Your left arm is broken. You can't play table tennis with me now.	(Senin sol kolun kırık. Sen, şimdi benimle masa tenisi oynayamazsın.)
Sue is very fat. She can't run very fast.	(Sue, çok şişman. O, hızlı koşamaz.)
I have a stomachache. I can't eat anything.	(Midem ağrıyor. Ben, hiçbir şey yiyemem.)

Can; if clause (şart cümlecği) ile de kullanılır. Örnekleri inceleyiniz.

If the film is boring, you can't watch that film again.	(Eğer film sıkıcıysa, sen o filmi tekrar seyretemezsin.)
You can't touch the ceiling if you are very short.	(Eğer sen kısa boylusan, tavana dokunamazsın.)
If he is very strong, he can lift this box.	(Eğer o çok kuvvetliyse, bu kutuyu kaldırabilir.)
You can't go to your school if you are ill.	(Eğer sen hastaysan, okuluna gidemesin.)
If Hakan is hungry, he can eat a cheese sandwich.	(Eğer Hakan açsa, o bir peynirli sandviç yiyebilir.)

Suna can join a volleyball team if she gets bored at weekends.
(Eğer Suna hafta sonlarında sıkılırsa, bir voleybol takımına katılabilir.)

If your mother is a diabetic, she can't drink tea with sugar.
(Eğer annen şeker hastasıysa, o şekerle çay içemez.)

You can't drive it if your car is very old.
(Eğer araban çok eskiyse, onu kullanamazsın.)

If you want a computer, you can save some money.
(Eğer sen bir bilgisayar istiyorsan, biraz para biriktirmelisin.)

You can turn right if you see this sign.
(Eğer sen bu işareti görürsen, sağa dönebilirsin.)

AOFDersleri.com